

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Sayın Yılmaz TUNÇ** tarafından Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Sümeyye BOZ
Muş Milletvekili

Türkiye'de devletin güvenlik politikaları ile hukuk arasındaki çizgi, özellikle 1990'lı yıllarda sistematik ihlallerle tamamen aşılmıştır. Zorla kaybetmelerin, faili meçhul cinayetlerin ve işkence vakalarının simgesi haline gelen "beyaz Toros", bu ülkenin hukuk düzeninde cezasızlığın nasıl kurumsallaştığının da sembolüdür. Bugün bu sembolün bir kez daha karşımıza çıkması; bir araç ya da marka olarak değil, bir hafızanın silinmesine dönük siyasal ve toplumsal bir provokasyon olarak değerlendirilmelidir. "Toros severlere özel" ibaresiyle satılan, üzerinde "On yedi bin kişi bir beyaz Toros'a nasıl sığar?" yazılı tişört, geçmişte işlenmiş ağır insan hakları suçlarını meşrulaştıran, mağdurları aşağılayan ve devlet şiddetini normalleştiren bir mesaj taşımaktadır.

Bu ürünün satışı yalnızca etik bir sorun değil, adaletin vicdanına yönelmiş açık bir saldırıdır. Zira Türkiye'de yıllardır "beyaz Toros"un simgelediği kayıpların failleri bulunamamış, davalar zaman aşımıyla düşmüş, yargı ise çoğu kez delil yetersizliği gerekçesiyle sessiz kalmıştır. Bu nedenle bugün ortaya çıkan bu tür girişimler, salt bir ticari faaliyet değil, devletin geçmişteki suçlarının hâlâ dokunulmaz olduğuna dair yargısal bir mesajdır. Cumartesi Anneleri/İnsanları, İnsan Hakları Derneği ve Van Barosu'nun bu satışa yönelik tepkileri, bir kez daha adaletin sadece mahkeme salonlarında değil, toplumsal hafızada da aranması gerektiğini hatırlatmıştır. Adalet Bakanlığı'nın görevi yalnızca yasaları uygulamak değil; adaleti, vicdanı ve toplumsal barışı korumaktır. Oysa insanlık suçlarının sembollerinin alaycı biçimde dolaşıma sokulduğu bir ülkede, adaletin sessiz kalması yeni ihlallere zemin hazırlamaktadır.

Bu bağlamda:

1. "Beyaz Toros" baskılı tişörtlerin satışıyla ilgili olarak Van Barosu'nun yaptığı Suç duyurusu üzerine söz konusu durumla ilgili soruşturma açılmış mıdır? Başlatıldıysa hangi aşamadaadır?
2. Bu olayda Türk Ceza Kanunu'nun 215. maddesinde düzenlenen "suçu ve suçluyu övmeye", 216. maddesindeki "halkı kin ve düşmanlığa tahrik" veya 122. maddesindeki "nefret ve ayrımcılık" suçları yönünden Bakanlığınızın değerlendirmesi nedir?
3. 1990'lı yıllarda devlet görevlilerinin karıştığı faili meçhul cinayetler ve zorla kaybetmelerle ilgili davaların büyük çoğunluğu zamanaşımı gerekçesiyle düşmüştür. Bu dosyaların yeniden açılmasına veya hakikat komisyonu kurulmasına yönelik Bakanlığınızın herhangi bir girişimi olmuş mudur?

4. "Beyaz Toros"un bir moda simgesine dönüştürülmesi, geçmişteki ağır insan hakları ihlallerine ilişkin cezasızlık politikasını toplumsal düzeyde yeniden üretmek anlamına gelmez mi?
5. İnsanlık suçlarının ticaret konusu yapılması, mağdur yakınlarının onurunu zedeleyen bir eylemdir. Bu durumun toplumsal barış ve yargıya güven üzerindeki etkilerine dair Bakanlığınızın herhangi bir çalışması var mıdır?
6. Adalet Bakanlığı, benzer şekilde nefret söylemi veya geçmişteki devlet şiddetini meşrulaştıran içeriklere karşı özel bir izleme, savcılıklara bildirim veya yargısal koordinasyon mekanizması işletmekte midir?